

Juni 2005

Onderwerp: De EU uitbreiding en shortsea shipping

Shortsea Shipping omvat het transport van goederen en passagiers waarbij gebruik wordt gemaakt van de Europese kustwateren en oceanen, zonder deze laatste te doorkruisen. Deze technische definitie van de Europese Commissie duidt het territorium aan, waarbinnen shortsea shipping zich afspeelt : van Scandinavië en St Petersburg over West-Europa en IJsland, verder via de Middellandse Zee (inclusief Noord-Afrika) en de Zwarte Zee. Een zeer omvangrijk gebied, veel groter dan bij het voormalige 'kustvaart', waarbij ook het criterium van 'kleinere' schepen werd verlaten. Grote ertsschepen (80000t) en ferries (25000t) vallen onder SSS.

Tussen 1995 en 2002 was SSS de enige transportmodus die de groei van het wegtransport volgde in tonkm. Naar 2010 toe verwacht men een verdere stijging van het wegtransport met 50% met congestie, ongevallen, wegenwerken... tot gevolg. De congestie heeft in België in 2002 geleid tot een economische schade van 114 miljoen €, veroorzaakt door het stilstaan in files.

Vlaanderen heeft binnen het mobiliteitsbeleid in 1998 dan ook het Vlaams promotiebureau shortsea shipping opgericht. Het promotiebureau wordt voor 100% gesubsidieerd en fungeert als neutraal, niet-commercieel tussenpersoon, die de promotie van shortsea shipping behartigt voor de vier Vlaamse havens en voor de zeeriviertrafiek op het Albertkanaal en het Zeekanaal Brussel-Schelde.

De uitdaging voor het promotiebeleid is het opnemen van shortsea shipping als een duurzaam bestanddeel in de intermodale 'supply chain'.

Van de tien toetredende nieuwe lidstaten (1 mei 2004) zijn er 7 aan de kust gelegen en daarom belangrijk voor SSS. In het noorden zijn dit : Polen, Litouwen, Letland en Estland. In het zuiden vormen Slovenië, Malta en Cyprus de SSS-landen. Samen vertegenwoordigen deze 7 landen een potentieel van 48,7 miljoen verbruikers. De 7 landen kenden allemaal een groei van het BBP tussen 2003 en 2004 van 1,4% (Malta) tot 6,9% (Litouwen).

Promotie Shortsea Shipping Vlaanderen

Verbindingsdok Oostkaai 13 B10, B 2000 Antwerpen
Tel : + 32 3 20 20 520, Fax : + 32 3 20 20 524, E-mail : shortsea@shortsea.be

1. Polen

Polen heeft een inwonersaantal van 38,2 miljoen.

Handelsbalans : import naar België : 1377 miljoen euro (2003)

Export naar Polen : 1965 miljoen euro (2003)

+ balans 588 miljoen euro

Handel in tonnen : import naar België : 939 913 ton (2003)

Export naar Polen : 1 102 072 ton (2003)

4 Vlaamse havens : import naar België : 1 187 328 ton (2003)

1 201 325 ton (2004)

export naar Polen : 657 070 ton (2003)

563 886 ton (2004)

- er is een zeker onevenwicht in de trafieken import – export
- Vlaamse havens profileren zich sterkst op aanvoer uit Polen, ook voor het hinterland
- Voor de export naar Polen worden ook andere modi gebruikt (wegtransport)

2. Estland

Deze Baltische staat telt slechts 1,4 miljoen inwoners

Handelsbalans : import naar België : 121 miljoen euro (2003)

Export naar Estland : 109 miljoen euro (2003)

- 12 miljoen euro

Handel in tonnen : Import naar België : 457 556 ton (2003)

Export naar Estland : 63 626 ton (2003)

4 Vlaamse havens : Import naar België : 2 115 041 ton (2003)

1 894 125 ton (2004)

Export naar Estland : 212 984 ton (2003)

160 092 ton (2004)

- onevenwicht tussen import en export
- Vlaamse havens profileren zich sterkst op de import, ook voor het hinterland.

3. Letland

Heeft een iets grotere bevolking dan Estland, nl 2,3 miljoen inwoners.

Handelsbalans : Import naar België : 40 miljoen euro (2003)

Export naar Letland : 90 miljoen euro (2003)

+ 50 miljoen euro

Handel in tonnen : import naar België : 192 098 ton (2003)

Export naar Letland : 49 804 ton (2003)

4 Vlaamse havens : Import naar België : 1 032 772 ton (2003)

1 509 784 ton (2004)

Export naar Letland : 259 532 ton (2003)

178 269 ton (2004)

- onevenwicht in de trafieken
- sterke profilering voor de Vlaamse havens op importgoederen, ook voor het hinterland

4. Litouwen

Met 3,6 miljoen inwoners de 'dichtstbevolkte' van de drie Baltische Staten.

Handelsbalans : Import naar België : 141 miljoen euro (2003)

Export naar Litouwen : 182 miljoen euro (2003)
+ 41 miljoen euro

Handel in ton : Import naar België : 516 733 ton (2003)

Export naar Litouwen : 131 462 ton (2003)

4 Vlaamse havens : Import naar België : 1 136 857 ton (2003)

1 052 067 ton (2004)

Export naar Litouwen : 199 945 ton (2003)

182 021 ton (2004)

- onevenwicht in de import – export trafieken
- Weer sterke profilering van de Vlaamse havens in de aanvoer van goederen, inclusief het hinterland

Conclusies voor de vier 'noordelijke' EU nieuwkomers op het gebied van shortsea shipping :

- er is een matig tot sterk onevenwicht tussen maritieme import- en exportstromen naar de vier nieuwkomers
- dit stelt praktische problemen voor een reder die een regelmatige lijndienst wil opstarten omdat er geen balans is tussen heen en terug
- vaak kiest een reder dan ook voor een driehoek verbinding : vb Polen – Schotland – Nederland/België
- de havens profileren zich sterkst op de import in tonnen maar niet (altijd) in waarde : het gaat om hout, minerale brandstoffen en meststoffen (in bulk)
- de Vlaamse havens zijn een belangrijke draaischijf voor de trafieken naar het hinterland (Frankrijk, Duitsland, Zwitserland...)
- voor export naar de 4 landen wordt vaak nog ex-works verkocht waarbij goedkope wegtransporttarieven doorslaggevend zijn
- de Baltische staten profileren zich als een toegangspoort naar Rusland
- de vroegere wachttijden voor het wegtransport aan bv de Duits-Poolse grens zijn sterk gedaald
- de impact van de Duitse Maut (tol) wordt nog getemperd door de lage wegtransportprijzen
- de verwachting is dat het aandeel arbeid/lonen in het wegtransport in de vermelde landen zal stijgen (1:5)
- de groeiende congestie op de wegen is eerder een drijfveer naar SSS dan maatregelen als de Maut
- de infrastructuur voor het natransport in de 4 landen verschilt van land tot land

5. Malta

Eén van de twee kleine broertjes met een 400 000 inwoners.

Handelsbalans : Import naar België : 62 miljoen euro (2003)

Export naar Malta : 70 miljoen euro (2003)
+ 8 miljoen euro

Handel in ton : Import naar België : 5 993 ton (2003)

Export naar Malta : 31 484 ton (2003)

4 Vlaamse havens : Import naar België : 128 317 ton (2003)

82 340 ton (2004)

Export naar Malta : 312 352 ton (2003)

335 511 ton (2004)

- Malta vervult een hubfunctie naar andere bestemmingen in de Middellandse Zee
- Malta ondervindt sterke concurrentie van Gioia Tauro (Zuid-Italië)
- Vlaamse havens zijn de aanvoerhavens voor het hinterland

6. Cyprus

Het eiland in de oostelijke Middellandse Zee heeft een potentieel van 771 600 gebruikers.

Handelsbalans : Import naar België : 37,5 miljoen euro (2003)

Export naar Cyprus : 84 miljoen euro (2003)
+ 46,5 miljoen euro

Handel in tonnen : Import naar België : 44 310 ton (2003)

Export naar Cyprus : 57 599 ton (2003)

4 Vlaamse havens : Import naar België : 784 ton (2003)

36 662 ton (2004)

Export naar Cyprus : 224 385 ton (2003)

289 238 ton (2004)

- voor de Vlaamse havens : sterk onevenwicht
- problemen door politieke achtergrond (Turkije)
- Cyprus mist zijn rol van hub in de East-Med

7. Slovenië

Slovenië telt 2 miljoen inwoners.

Handelsbalans : Import naar België : 91 miljoen euro (2003)

Export naar Slovenië : 250 miljoen euro (2003)
+ 159 miljoen ton

Handel in tonnen : Import naar België : 21 886 ton (2003)

Export naar Slovenië : 166 284 ton (2003)

4 Vlaamse havens : Import naar België : - - - ton (2003)

3 696 ton (2004)

Export naar Slovenië : 47 569 ton (2003)

- - - ton (2004)

- onstabiele maritieme trafieken, vermoedelijk ook door zeer zwakke aanbod van maritieme diensten
- sterke concurrentie van het wegtransport

Conclusies voor de drie 'zuidelijke' landen op het gebied van shortsea shipping

- Vooral Malta maar ook Cyprus zou zijn rol als hub moeten hebben op zowel shortsea/feeder routes op de Middellandse Zee als op Far East of Middle East routes.
- Slovenië heeft zijn geografische ligging tegen voor directe lijndiensten, wat ook in het aanbod duidelijk te merken is

Hoe kan shortsea shipping verder gestimuleerd worden in de vermelde 7 landen ?

Het Europees Shortsea Netwerk is een informeel netwerk van 17 promotiebureau's verspreid over Europa. Zij werden opgericht naar aanleiding van de politiek van de Europese Commissie om SSS te stimuleren als één van de oplossingen om de congestie op de Europese wegen te verminderen en de groei van het vrachtverkeer mee op te vangen. Na 'round tables' en de aanstelling van 'focal points' (aanspreekpunten voor SSS in de administratie), werd in 1997 gestart in Nederland met een promotiebureau. Vlaanderen was het tweede (april 1998). In de 7 nieuwe lidstaten is een 'Shortsea Promotion Centre' (SPC) actief in Polen, Litouwen en Malta. In de 'pipeline' zitten Cyprus, Letland, Estland en Slovenië. Bij de laatste drie moeten nog een aantal politieke en financiële problemen opgelost worden. Het Europees Shortsea Netwerk heeft een tutoring programma opgezet (met steun van de Europese Commissie) om de nieuwkomers te begeleiden (Vlaanderen is hierin ook sterk actief).

Vlaamse en Belgische bedrijven hebben investeringen gedaan in bvb Polen : in een terminal in Stettin (Fastlines en groep Van Gaeveren/VGN) of door het starten van een (regelmatige) maritieme dienst (Delphis en Fastlines). Noordnatie heeft geïnvesteerd in een terminal in Ventspils (Letland).

Voor de "Noordelijke" landen blijkt na een periode van 5 maanden dat de invoering van de Duitse Maut niet onmiddellijk aanzet tot een modal shift naar SSS. Wel zet het bedrijven aan het denken over hun transportketting. Congestie op de weg, met daaraan gekoppeld de moeilijkheden om contractueel voorziene leveringstermijnen te respecteren, blijkt wel een aanleiding om aan een andere transportmodus te denken. Toch wordt dit laatste dan weer ondermijnd door de lage wegtransportprijzen aangeboden door wegtransportbedrijven uit Polen en de Baltische Staten. Deze laatste blijken dan toch weer doorslaggevend zijn.

Voor meer informatie:

Promotie Shortsea Shipping Vlaanderen

Verbindingsdok Oostkaai 13 bus 10

2000 Antwerpen

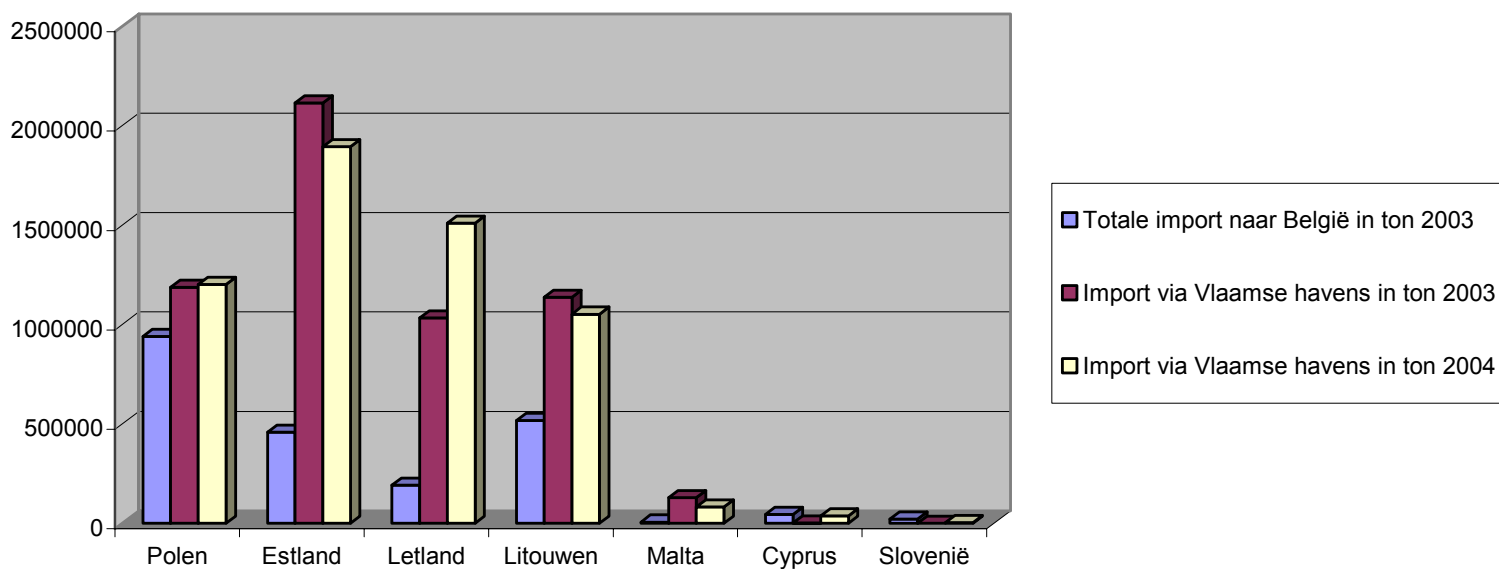
tel +32 (0)3 20 20 520

email : shortsea@shortsea.be

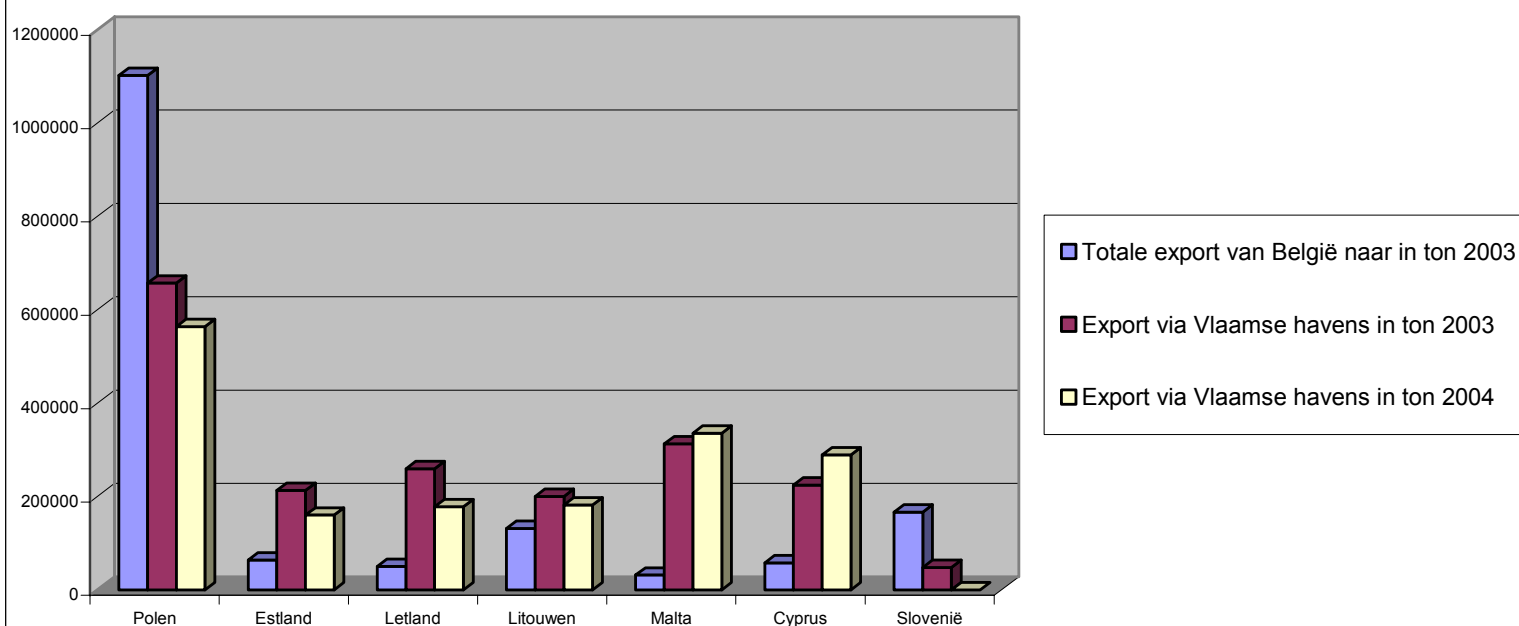
www.shortsea.be

Bijlage : grafieken

Import 2003-2004

Export 2003-2004

Promotie Shortsea Shipping Vlaanderen